

Teorija iz web programiranja

Napomena:

Ova teorija nikako **nije dovoljna** za polaganje ispita, ona je samo enkapsulacija zanimljivih delova sa predavanja na jednom mestu kako ne bih stalno morao posećivati prezentacije.

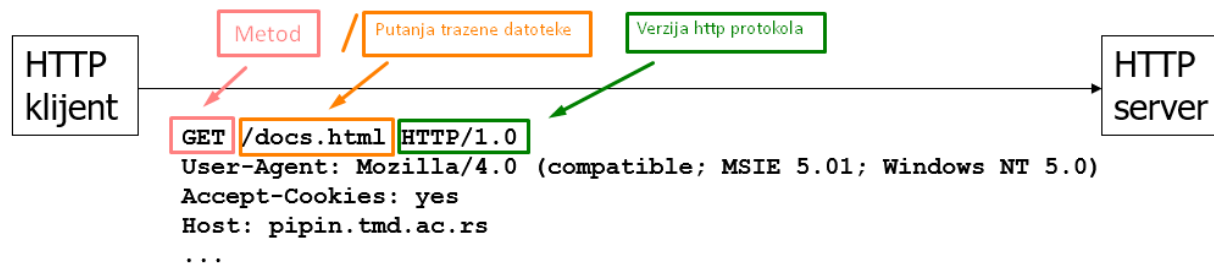
Deo koji je kompetentniji za polaganje je u sekciji **pitanja sa ispita** u kome se nalazi kulminacija pitanja koja su se pojavljivala na **prethodnim ispitima**.

HTTP Protokol

Kada god naš browser zatraži neki sadržaj od web servera, on to radi tako što uputi **zahtev** i dobije **odgovor**. A taj zahtev i odgovor su formirani po **HTTP protokolu**.

Komunikacija je zasnovana na **zahtev/odgovor** principu koji su *nezavisni* od ostalih parova zahtev/odgovor.

Http zahtev

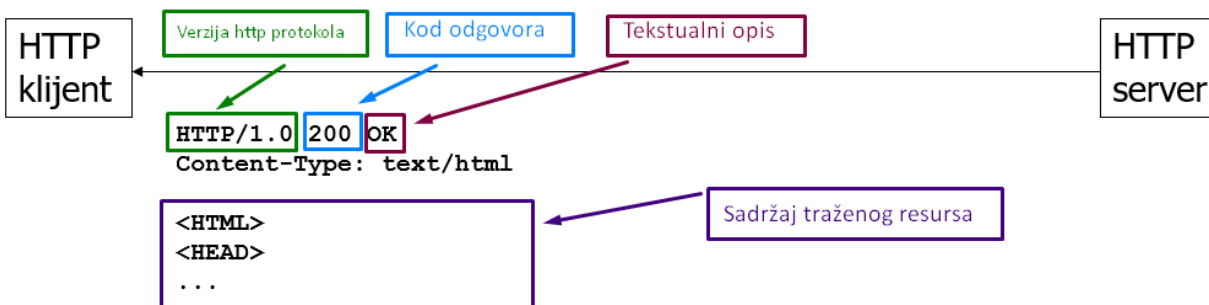
Slika 1. Primer http zahteva

Prvi red u zahtevu je **obavezan** i formata je **metod /putanja_trazene_datoteke verzija_http** kao što vidimo na slici 1. Posle prvog reda idu opcioni atributi oblika **ime_atributa: vrednost**. Posle tih opcionih atributa ide prazan red koji označava kraj http zahteva.

Http odgovor

Format odgovora u **prvom redu** je **obavezan** i oblika: **verzija_http code txt_opis** a u sledećim redovima idu opcioni atributi istog formata kao i opcioni atributi u http zahtevu (slika 1). Posle opcionih atributa ide prazan red, nakon kog ide **sadržaj traženog resursa**. Taj sadržaj je onakav kakva je ta datoteka, ako je tekstualni, ide txt ako je binarni idu binarni podaci.

Kodovi su podeljeni u opsege, **100** – **unapredjenje** protokola , **200** – **uspešnost** , **300** – **redirekcija**, **400** – greška na *frontu*, **500** – greška na *beku*

Slika 2. Primer http odgovora

Sadržaj traženog resursa može biti **statički**(unapred uskladišten) i **dinamički**(generisan po zahtevu).

Preuzimanje podataka sa formi

Na slici 3 vidimo primer kako mi preko forme preuzimamo podatke. Te podatke možemo poslati na 2 načina, preko metode **get** i metode **post**. Akcija (**action** parametar forme) predstavlja url koda koji će pokupiti parametre forme i obraditi ih.

U slučaju metode **GET**, parametri forme se nalaze u **adresnoj liniji** i svima su vidljivi što nije bezbedan način. U slučaju metode **POST**, parametri forme se nalaze u **telu zahteva**, što definitivno predstavlja bezbedniji način za slanje parametara.

```

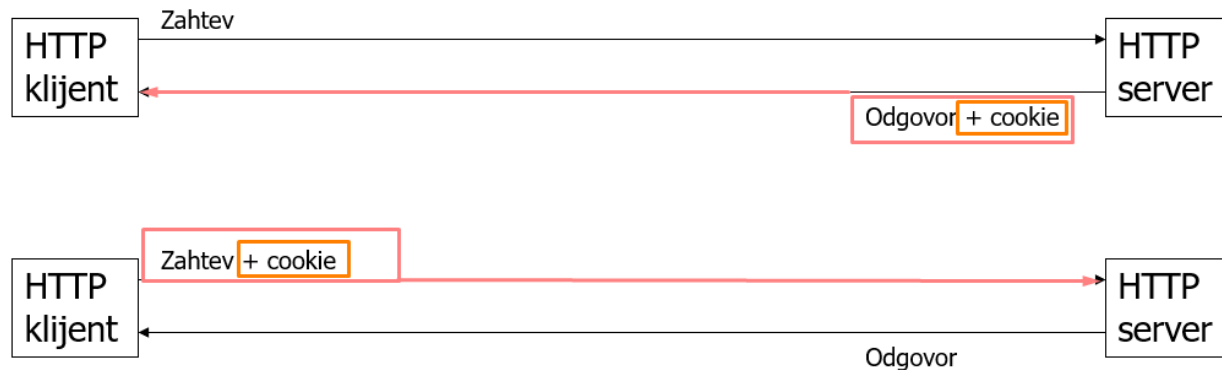
<form method="get" action="FormServlet">
  <input type="text" name="tekst">
  <input type="submit" value="Posalji">
</form>
  
```

Slika 3. Primer forme preko koje šaljemo podatke

Praćenje sesije korisnika

Http protocol ne prati sesiju, pošto se veza klijenta i servera zatvara po isporuci resursa. Alternativa koja rešava taj problem je **cookie mehanizam**.

Cookie mehanizam funkcioniše tako što *server šalje cookie* klijentu u okviru http **odgovora**, *klijent čuva* primljeni **cookie** i šalje ga uz svaki http **zahtev**.

Slika 4. Primer cookie mehanizma

Servleti

Tehnologija za generisanje **dinamičkih sadržaja** koja kao rezultat izvršenja ima **dinamički kreiran sadržaj**.

Naziv resursa iz HTTP zaglavlja se koristi za pretragu postojećih servleta.

Napomena:

Dosta pitanja iz ove oblasti je vezano za **metode** i **klase** koje se koriste u **JAVI** za implementaciju servleta. A da bi teorija bila čistija, te stvari će biti obrađene dole u **pitanjima sa ispita** koja su vezana za **servlete**.

JSP, JSTL, EL

Java Server Pages (JSP)

Ideja je u tome da imamo **HTML + dinamičke elemente**. Vrste dinamičkih elemenata:

- **Izrazi** (expressions): `<%= java_izraz %>` (`<%= new Date() %>`)
- **Skripteti** (scriptlets): `<% java_kod %>` (`<% for(int i = 0; i < 10; i++) ... %>`)
- **Deklaracije** (declarations): `<%! java_deklaracija %>` (`<%! int a; %>`)
- **Directive** (directives): `<%@ direktiva attr="..." %>` (`<%@ page contentType="text/plain" %>`)

Expression Language (EL)

Uveden kako bi skratili dugačke zapise, opšti oblik : `${ izraz }`. Jednostavniji pristup kolekcijama i nizovima, automatska konverzija tipova.

JSP Standard Tag Library (JSTL)

Predstavlja specifikaciju **dodatnih tagova**, tagovi za *iteraciju*, *grananja*, *pristup bazi* podataka itd.

Pitanja sa ispita

HTTP Protokol

1. Napisati prvi i poslednji red HTTP zahteva (HTTP verzija 1.1) koji se dobija kada se klikne na submit forme (a ništa se ne unese u polja) u sledećoj formi:

```
<form action=http://localhost/Proba method="POST">
  <input type="text" name="polje1" value="tekst1">
  <input type="text" name="polje2" value="tekst2">
  <input type="submit">
</form>
```

Odgovor:

Prvi: **POST** /http://localhost/Proba HTTP/1.1

Poslednji: polje1=tekst1&polje2=tekst2

Napomena:

Voditi računa da je u pitanju bio POST zahtev pa su zbog toga parametri forme zapravo činioci poslednjeg reda, što nije u slučaju GET zahteva.

U **POST** metodi postoji atribut **Content length: dužina** (atribut koji nam govori koliko još **bajtova** treba da **učitamo nakon praznog reda**), dok kod **GET** metode kraj označava **prazan red**.

2. Šta je to "Permanent connection" u HTTP protokolu verzije 1.1?

Klijent od servera zahteva se konekcija ne zatvara odmah po slanju odgovora. U zaglavlju http zahteva i odgovora se stavlja atribut **Connection = Keep-Alive**

3. Navesti nazive atributa u HTTP zahtevu i HTTP odgovoru, a koji omogućava praćenje sesije u HTTP protokolu.

Odgovor:

Pošto ne postoji način za praćenje sesije, uvodi se mehanizam zvani **cookie mehanizam**. Kada se prvi put šalje zahtev na server, nemamo atribut vezan za praćenje sesije. Nakon prvog zahteva, u odgovoru servera se nalazi atribut **Set-Cookie: ime=vrednost**. Pošto je klijent sada dobio svoj cookie, u sledećem zahtevu on ima atribut **cookie: ime=vrednost** koji ga jedinstveno identifikuje. Na taj način je omogućeno praćenje sesije u http protokolu.

4. Čime se označava kraj HTTP zahteva u GET metodi?

Odgovor:

Praznim redom.

Napomena:

Ovo **ne važi** i za **POST** metod, za njega je kraj zahteva određen atributom **Content length**(atribut koji nam govori koliko još **bajtova** treba da **učitamo nakon praznog reda**) !

5. Navesti osnovnu razliku između GET i POST zahteva.

Odgovor:

U slučaju GET metode, podaci forme se nalaze u adresnoj liniji, dok se kod POST metode podaci forme nalaze u telu zahteva.

GET /FormServlet?tekst=asdf HTTP/1.1

...

POST /FormServlet HTTP/1.1

...

Content-length: 10

...

tekst=asdf

6. Navesti ključne elemente HTTP odgovora koji se koriste kod redirekcije. Dati primer takvog HTTP odgovora.

Odgovor:

Redirekcija se svodi na slanje poruke: **302 Object moved** i postavljanja atributa **location: nova_adresa** u http odgovoru.

Primer:

HTTP/1.1 302 Object moved

Location: neki_novi_url

7. Ukratko napiši sadržaj HTTP zahteva.

Odgovor:

METOD /putanja HTTP/verzija

Dodatni redovi koji sadrže attribute u obliku: **ime_atributa: vrednost**

Prazan red na kraju

8. Ukratko napiši sadržaj HTTP odgovora.

Odgovor:

HTTP/verzija code txt_opis

Dodatni redovi koji sadrže attribute u obliku: **ime_atributa: vrednost**

Prazan red

Sadržaj

9. Napisati prvi red HTTP zahteva i odgovora.

Odgovor:

Zahtev: **METOD /putanja HTTP/verzija**

Odgovor: **HTTP/verzija code txt_opis**

10. Napisati prvi red HTTP odgovora u HTTP protokolu verzije 1.0 za kod 404.

Odgovor:

HTTP/1.0 404 Not found

11. Navesti metode HTTP zahteva i šta radi koji.

Odgovor:

GET – **zahteva** resurs od web servera, **POST** - **šalje** parametre forme i traži odgovor, **HEAD** – **zahteva** samo HTTP odgovor, bez slanja samog resursa, **PUT** – omogućava klijentu da **pošalje datoteku** na web server, **OPTIONS** – od web servera se **traži** spisak **metoda** koje podržava, **DELETE** – omogućava klijentu da **obriše** resurs sa web servera.

12. Kako izgleda HTTP zahtev u kom se prosleđuje fajl?

Uvod:

Običan POST zahtev ima atribut **Content-Type: application/x-www-form-urlencoded** ali kada je u pitanju POST zahtev koji prosleđuje fajl priča se komplikuje.

Moramo obavezno promeniti content-type na sledeći.

```
<form action="http://localhost/FormServlet"
  enctype="multipart/form-data" method="post">
  File to Upload: <input type="file" name="file_name">
  <br>
  Text to enter: <input type="text" name="text_field">
  <br>
  Text2 to enter: <input type="text" name="text_field2">
  <br>
  File to Upload: <input type="file" name="file_name2">
  <br>
  <input type="submit" value="Upload">
</form>
```

Slika 1. Primer HTML koda na klijentu pri slanju datoteke

Prvo u formi na frontu moramo imati podešen **enctype** na **multipart/form-data**. Tek kada smo enctype podesili, onda u **input** atributima možemo koristiti **type="file"**. Zbog ovoga imamo totalno drugačiji donji deo HTTP zahteva (onaj posle praznog reda, tj tamo gde dolaze parametri forme).

Odgovor:

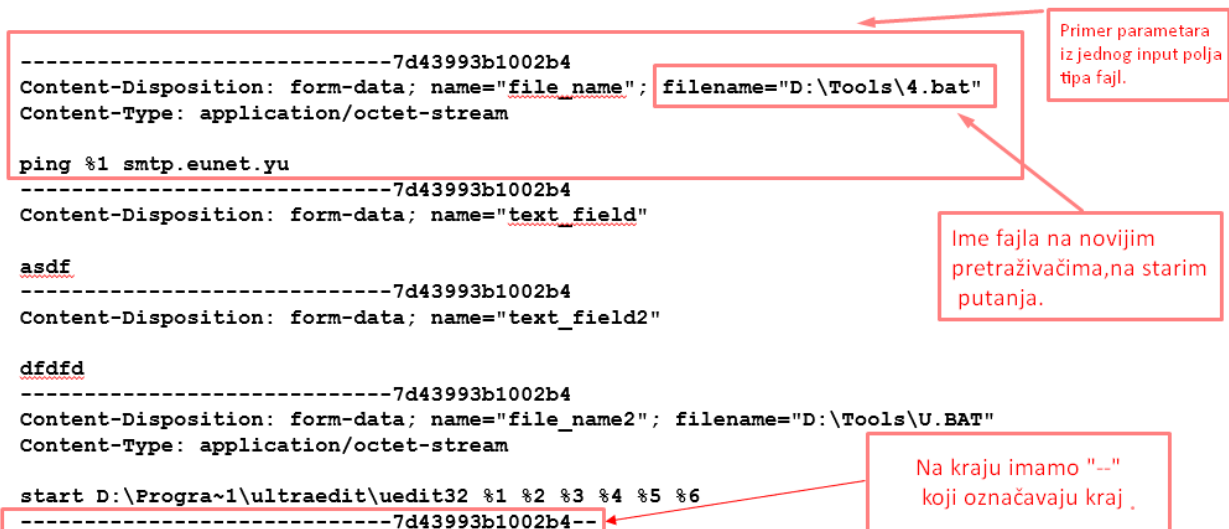
U odnosu na klasični POST zahtev **Content-Type** atribut dobija i nastavak zvani **boundary** koji služi za definisanje granice između pojedinih elemenata forme.

Primer:

Content-Type: multipart/form-data; boundary=-----7d43993b1002b4

Sada se menja i format parametara posle praznog reda. Na slici 2 vidimo da kada se prosleđuje fajl, imamo “**novu zaglavlje**” koje ima attribute **Content-Disposition** koji dobija još dodatni deo **filename** kada je input polje bilo tipa file. A takođe ima i **Content-Type** atribut u koliko je input polje bilo tipa fajl, to polje nam govori tačan tip fajla. Nakon toga ide prazan red i bajtovi fajla.

Content-Type: **multipart/form-data**; **boundary**=-----7d43993b1002b4

Slika 2. Primer HTTP zahteva u kom se prosleđuje fajl

13. Navesti attribute i njihovu namenu u HTTP odgovoru.

Odgovor:

- **Accept-Charset** – definiše koju kodnu stranu očekuje
- **Cookie** – definiše mehanizam praćenja sesije
- **Referer** – definiše URL sa kojeg se došlo na ovu stranicu
- **Connection** – podešavamo da li da se (ne)zatvori konekcija po isporuci resursa

14. Navesti attribute i njihovu namenu u HTTP zahtevu.

Odgovor:

- **Content-Type** – definiše tip odgovora
- **Cache-Control** – definiše kako se keš na klijentu ažurira
- **Location** – definiše novu adresu kod redirekcije
- **Connection** – potvrda klijentu da li da zatvori konekciju ili da je ostavi otvorenu

15. Kako se ostvaruje trajna konekcija (permanent connection) u HTTP protokolu verzije 1.1 ?

Odgovor:

Postavljanjem atributa **Connection** HTTP odgovora na **Keep-Alive**.

16. Koji atribut form taga omogućuje da forma služi za upload i slanje datoteka? Navesti ime i vrednost.

Odgovor:

enctype="multipart/form-data" .

17. U kom atributu HTTP zahteva se podešava gornja granica (boundary) veličine fajla prilikom upload-a/slanja?

Odgovor:

Content-Type .

18. Koji je minimalan broj atributa u HTTP zahtevu ?

Odgovor:

Tri jer zahtev obavezno mora da ima samo **prvi red**, ostali atributi nisu obavezni.

19. Koji atributi HTTP zahteva i HTTP odgovora omogućavaju praćenje sesije ?

Odgovor:

U HTTP zahtevu, atribut koji omogućava praćenje sesije, je atribut **Cookie**. On čuva primljeni cookie i šalje ga uz svaki *zahtev*. U HTTP *odgovoru*, atribut koji omogućava praćenje sesije je atribut **Set-Cookie**.

Ostali opcioni atributi u HTTP *odgovoru* su:

- **Domain** – domen u kome važi cookie
- **Path** – za koje URL-ove na sajtu važi cookie
- **Expires** – datum isticanja cookie-a

Servleti i praćenje sesije

20. Navesti klasu koja se nasleđuje prilikom pravljenja servleta i navesti metode (sa parametrima) koje se redefinišu za POST i GET metode.

Odgovor:

Klasa: **HttpServlet**

Metoda za **POST** metod:

protected void **doPost**(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response)

Metoda za **GET** metod:

protected void **doGet**(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response)

21. Koliko objekata neke servletske klase se kreira tokom rada?

Odgovor:

Jedan objekat.

22. Kojom metodom, koje klase se kod servleta obezbeđuje redirekcija po HTTP protokolu?

Odgovor:

Klasa: **HttpServletResponse**

Metoda: **sendRedirect**(nova_lokacija) //kod u javi: sendRedirect(String location);

Atribut: **location**

23. Čime se podešava kodna strana rezultujućeg teksta koji se prikazuje iz servleta? Dati primer za UTF-8.

Odgovor:

Metodom **setContentType** se podešava character encoding. Parametar (atribut) **charset** definiše kodnu stranu kojom će biti kodirani svi stringovi na klijentu.

Primer: **response.setContentType("text/html; charset=UTF-8")**

24. Kojom klasom je implementirano praćenje sesije u servletima? Koje metode ove klase se koriste?

Odgovor:

Klasa: **HttpSession**

Metode:

- **setAttribute(ime, obj)**, **removeAttribute(ime)**, **getAttribute(ime)** - čuva **objekte** vezane za sesiju
- **getId()** – čuva **cookie** ili ID sesije za URL redirection
- **invalidate()** – **invalidira** sesiju i razvezuje sve objekte vezane za nju
- **setMaxInactiveInterval(sekunde)** – podešava period neaktivnosti

25. Navesti dva tipa kolačića i za šta se koriste ?

Odgovor:

Postoje dve osnovne vrste cookie-a: **session cookie** i **permanent cookie**.

Session cookies se čuvaju u **privremenoj memoriji browsera** sve dok se ne raskine veza sa serverom. Oni obično **čuvaju ID sesije** koji ne identifikuje korisnika, omogućavajući im da se kreću od stranice do stranice bez potrebe da se stalno loguju.

Permanent cookies se čuvaju u **trajnoj memoriji browsera**. Brišu se tek kad isteknu(server podešava vreme važenja cookie-a). Obično sadrže podatke o korisniku određenog sajta. Omogućavaju da se ti podaci koriste u budućim sesijama.

26. Kako se uništavaju svi objekti vezani za sesiju?

Odgovor:

Pozivom metode: **invalidate()** . Ona je jedna od metoda klase HttpSession, za više metoda te klase, pogledati pitanje 24.

27. Kako obezbediti da browser zapamti korisnika i prilikom gašenja browser-a i ponovnog pokretanja?

Odgovor:

Postavljanjem atributa **expires**, prilikom davanja kolačića.

28. Kako se vrši praćenje sesije, ako navigator ne prihvata cookie-e?

Odgovor:

U tom slučaju se koristi **URL Rewriting** mehanizam. U hyperlink () koji "gađa" naš server **ugradi se ID sesije**:

29. Koju klasu nasleđuju svi servleti i koja metoda te klase se koristi za inicijalizaciju/"uništavanje".

Odgovor:

Klasa: **HttpServlet**

Metoda za inicijalizaciju: **init()**

Metoda za “uništavanje”: **destroy()**

30. Koja metoda klase **HttpServlet** se redefiniše za obradu GET zahteva i koje parametre ona ima?

Odgovor:

Metoda: **doGet(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response)**.

Ovde može pitati i za druge zahteve (**POST, PUT, HEAD...**), a **parametri** su uvek isti, jedino se razlikuje naziv metode **doGet, doPost, doPut...**

31. Koje metode sadrži klasa **HttpServletRequest/HttpServletResponse** i čemu one služe?

Odgovor:

Metode **HttpServletRequest**:

- **getParameter(ime), getParameterNames(), getParameterMap()** – služe za izdvajanje parametara GET/POST metode iz forme, smeštanje istih u asocijativnu listu
- **getHeader(ime), getHeaderNames(), getHeaders(ime)** – služe za izdvajanje parametara iz zaglavlja HTTP zahteva i smeštanje istih u asocijativnu listu

Metode **HttpServletResponse**:

- **setContentType(vrednost)** – čuva tip odgovora
- **addCookie(cookie)** – čuva cookie
- **sendRedirect(nova_lokacija)** – omogućava redirekciju
- **setHeader(naziv, vrednost)** – podešava proizvoljan atribut zaglavlja
- **encodeURL(url) i encodeRedirectURL(url)** – ugrađuje ID sesije ako cookies nisu uključeni

32. Napisati attribute HTTP Odgovora/Zahteva koji omogućavaju praćenje sesije u HTTP protokolu.

Odgovor:

Cookie, Set-Cookie a opcioni su **domain, path** i **expires**.

33. Napisati kod koji u servletu zakači promenljivu koja se zove “pera” i njegova je vrednost “abc”, na zahtev u POST metodi.

Odgovor:

```
protected void doPost(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response) {  
    String pera = "abc";  
    Request.setAttribute("pera", pera);  
    ...  
}
```

34. Napisati redirekciju na stranicu pera.jsp po HTTP protokolu.

Odgovor:

```
response.sendRedirect("pera.jsp")
```

35. Ako 100 klijenata gađa servlet, koliko objekata te klase će se kreirati ?

Odgovor:

Jedan.

36. Napisati programski kod u GET metodi u servletu, takav da ispiše na ekran brojeve od 1 do 100.

Odgovor:

```
protected void doGet(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response) {  
    response.setContentType("text/html; charset=UTF-8");  
    PrintWriter pout = response.getWriter();  
    // ispis tagove html, head, body-a  
    for(int i = 1; i <=100; i++){  
        pout.println(i);  
    }  
    // zatvoriti tagove html i body-a  
    pout.close();  
}
```

37. Da li servlet podržava rad sa upload-ovanim fajlovima ?

Odgovor:

Da, od verzije 3.0.

38. Redirekcija u MVC modelu 2.

Odgovor:

Za redirekciju se koristi klasa **RequestDispatcher**(kontrola toka).

Klasa ima dve metode:

- **forward** – koristi se kada **kompletno prebacujemo** kontrolu na **odredišnu** stranicu
- **include** – koristi se kada **ubacujemo sadržaj odredišne** stranice i nastavljamo sa tekućom

RequestDispatcher omogućuje da na odredištu vidimo request i response objekte iz polazne stranice(servleta).

```
RequestDispatcher disp = request.getRequestDispatcher(relativanURL);
```

```
RequestDispatcher disp = getServletContext().getRequestDispatcher(apsolutniURL);
```

JSP, EL, JSTL

39. Navesti vrste dinamičkih elemenata u JSP.

Odgovor:

Vrste dinamičkih elemenata:

- Izrazi (expressions): `<%= java_izraz %>` (`<%= new Date() %>`)
- Skripteti (scriptlets): `<% java_kod %>` (`<% for(int i = 0; i< 10; i++) ... %>`)
- Deklaracije (declarations): `<%! java_deklaracija %>` (`<%! int a; %>`)
- Directive (directives): `<%@ direktiva attr="..." %>` (`<%@ page contentType="text/plain" %>`)

40. Navesti i opisati opsege vidljivosti komponenti, te dati primer za jednu od njih.

Odgovor:

- **application** – *istu* instance beana **dele svi** korisnici sajta
- **session** – svaki **korisnik** sajta ima *svoju* instance
- **request** – svaki **zahtev** za stranicom ima *svoju* instance
- **page (default)** – svaka **stranica** ima *svoju* instance

```
<jsp:useBean id="user" class="somepackage.User" scope="session"/>
```

41. Gde se podešava opseg vidljivosti komponenti ?

Odgovor:

U `<jsp:useBean>` element u tagu `scope`.

42. Napisati deo koda, koji služi za prenos parametara iz servleta u JSP stranicu u zahtevu/sesiji/aplikaciji.

Odgovor:

Servlet strana:

```
BeanClass value = new BeanClass(...);
```

Onda u zavisnosti da li je **request/session/application** opseg koji podešavamo:

- **request**: request.setAttribute("bean", value);
- **session**: request.getSession(true).setAttribute("bean", value);
- **application**: getServletContext().setAttribute("bean", value);

JSP strana:

```
<jsp:useBean id="bean" type="BeanClass" scope="request/session/application">
<jsp:getProperty name="bean" property="someProperty" />
```

Napomena:

Voditi računa da na **Servlet** strani atribut setujemo nad opsegom koji podešavamo, a na **JSP** strani da atribut **scope** podesimo na opseg koji smo prethodno odredili (**request/session/application**).

43. Napisati kako se preuzimaju parametri u servletu.

Odgovor:

- Tekući **zahtev** – request.getAttribute("bla");
- Tekući **zahtev** (**request**-scoped JavaBean) – request.getAttribute("bla");
- Tekuća **sesija** (**session**-scoped JavaBean) – request.getSession().getAttribute("bla");
- **Globalni nivo** (**application**-scoped JavaBean) – getServletContext().getAttribute("bla");

44. U servletu je kreiran niz messages na sledeći način:

```
String [] messages = new String [] { "ok", "error", "warning" }
```

I dodat u session scope. Dat je deo JSP stranice na koju se servlet redirektuje

```
<c:forEach var="message" items="${messages}">
    <c:out value="${message}" />
</c:forEach>
```

Šta će biti ispisano nakon poziva JSP stranice u browseru ?

Odgovor:

Biće ispisano: **ok error warning**

45. Navesti neke od problema koji se javljaju kod servleta, a koji jsp popravlja.

Odgovor:

- Dizajn stranica i programska obrada su pomešani u istim datotekama
- Teško razdvojiti funkciju dizajnera i programera (nedostatak disjunkcije fronta i beka)
- Svaka promena izgleda stranice zahteva kompajliranje servleta

46. Šta se dogodi kada klijent zatraži stranicu pera.jsp?

Odgovor:

Kod **prvog** poziva JSP stranice, **JSP kod** se pretvara u **servlet**, koji generiše odgovarajući kod. Taj kod se **kompajlira** i klijentu se šalje odgovor. Prilikom sledećih poziva iste JSP stranice, **ne** radi se **ponovo** pretvaranje u kod i kompajliranje.

47. Korištenjem JSP/JSTL/EL ispisati promenljivu pera zakačenu na zahtev.

Odgovor:

- JSP: `<%= pera %>`
- EL: `${ pera }`
- JSTL: `<c:out value =" ${ pera } " />`

48. Objasniti MVC i MVC 2 šablon. (legenda kaže da nije ispit ako se ovo pitanje ne spomene bar jednom).

Odgovor:

MVC

Sastoji se iz povezanih JSP stranica. **Prezentacija** i **kontrola** su **ugrađeni** u JSP stranice. **Podaci** su modelirani upotrebom Java **beans**. Prelazak na sledeću stranicu je određen klikom na hyperlink i pritiskom na dugme submit.

Browser šalje request direktno JSP stranici, ona komunicira sa bean-ovima i vraća odgovor.

MVC 2

Razdvaja model, prezentaciju i kontrolu. Bolje upravlja tokom prezentacije. Omogućuje lakši prikaz različitih JSP stranica u zavisnosti od ulaznih podataka. **Servleti** obavljaju posao **kontrolera**. Upravljaju stanjem web aplikacije a **stranicu** za prikaz određuju **redirekcijom**. JSP stranice su **prezentacioni** sloj dok Java **beans** modeliraju **podatke**.

Browser se obraća servletu, koji zatim komunicira sa bean-ovima, zatim JSP stranice koriste bean-ove da bi formirale konačni response.

49. Razlika između metode *sendRedirect* i metode *forward* klase *RequestDispatcher*?

Odgovor:

Upotrebom **sendRedirect**-a kreira se **novi objekat** request, a upotrebom metode **forward** se prosleđuje **postojeći**, zajedno sa svim atributima zakačenim na njega. Kod **sendRedirect** klijent je **informisan** da je urađena **redirekcija** (promeni se url adresa u browser-u), a kod **forward** klijent **nije svestan** redirekcije.

Korišćenjem **sendRedirect**, omogućena je **redirekcija bilo gde**, a korišćenjem **forward** samo **u okviru istog servera** !

50. Navesti ekvivalenti kod u JAVI za `<jsp:useBean id="pera" class="beans.User" scope="session">`.

Odgovor:

```
User peraUser = request.getSession().getAttribute("pera");
If(peraUser == null){
    peraUser = new User();
    request.getSession().setAttribute("pera", peraUser);
}
```

51. Napisati *doGet* metodu klase *HttpServlet* koja će ispisati 100 puta slovo A.

Odgovor:

```
protected void doGet(HttpServletRequest request, HttpServletResponse response){
    response.setContentType("text/html; charset=UTF-8");
    PrintWriter pout = response.getWriter();
    // ispis tagova html, head i body-a
    for(int i = 0; i < 100; i++){
        pout.println("A");
    }
    // zatvaranje tagova
    pout.close();
}
```

52. Napisati JSP kod koji će 100 puta ispisati slovo A.

Odgovor:

```
<% for(int i = 1; i <= 100; i++) %>
    <%= A %>
```

53. Kako se podacima forme pristupa uz pomoć EL tehnologije ?

Odgovor:

```
${ model.atribut }
```

JavaScript

54. Napisati JS kod koji će 100 puta ispisati slovo A.

Odgovor:

```
for(let i = 0; i < 100; i++)  
    console.log("A");    // konzolni ispis
```

Napomena:

Ako se traži **ispis na stranicu** onda koristiti **document.write("A")** umesto konzolnog ispisa.

55. U JS-u napraviti jedan objekat sa atributom id i vrednošću tog atributa "pera".

Odgovor:

```
let objectSample = { id: "pera" };
```

56. Napisati JSON za objekat klase Student koji ima id=10, ime="pera", prezime="peric".

Odgovor:

```
{ "id": 10, "ime": "pera", "prezime": "peric" }
```

Napomena:

Za razliku od JS objekta, **JSON** kod *ključa* ima **navodnike**, dok **JS objekat** nema !

57. Navesti barem 2 oblika u kome se podaci mogu prenositi AJAX pozivom.

Odgovor:

JSON, XML, text HTML .

58. Navesti barem jedan način da se REST metodi prenesu parametri.

Odgovor:

PathParam, QueryParam ...

59. Napisati anotacije i deklaraciju metode “izračunaj” koja kao parameter putanje prima “int visina” a vraća String.

Odgovor:

```
@GET
@Path("/neka_putanja/{ visina }")
@Produces(MediaType.TEXT_PLAIN)
Public String izracunaj(@PathParam("visina") int visina){ ... }
```

Napomena:

Ako ste radili projekat preko **Sparka**, onda možete tu notaciju iskoristiti, ne mora ova iznad (**Jersey**). Generalno gde se tražio REST, opciono je da li hoćete dati rešenje preko **Sparka** ili preko **Jersey**-a.

60. Napisati šta radi metoda OPTIONS protokola HTTP u REST-u.

Odgovor:

Dosta nas je napisalo šta radi metod OPTIONS generalno, što nije tačan odgovor. Striktno traži za REST! Na uvidu je Minja spominjao nešto ali nije nam bilo jasno šta, ako neko sazna, neka dopuni ovo...

Čuvajte se i srećno, **Vladislav**.